

Vijftien adviezen

aan het COA en de gemeente Zutphen

van de adviesgroep omwonenden

azc Voorsterallee

Zutphen, 16 oktober 2014

Vijftien adviezen aan het COA en de gemeente Zutphen van de adviesgroep omwonenden azc Voorsterallee

Inhoudsopgave

Inleiding	2
De vijftien adviezen	3
Onderbouwing advies 1: Welkom	5
Onderbouwing advies 2: Risicoanalyse	6
Onderbouwing advies 3: Hoogspanningsleidingen	9
Onderbouwing advies 4: Omvang en duur azc	11
Onderbouwing advies 5: Uitsluiten van tijdelijke uitbreidingen	13
Onderbouwing advies 6: Consequentie structurele overlast	13
Onderbouwing advies 7: Bevolkingssamenstelling azc	13
Onderbouwing advies 8: Buurt Berkelpark	14
Onderbouwing advies 9: Veiligheid	16
Onderbouwing advies 10: Zinnvolle tijdsbesteding	18
Onderbouwing advies 11: Onderwijs	19
Onderbouwing advies 12: Klachtenregeling en incidentenregistratie	20
Onderbouwing advies 13: Verkeersveiligheid	21
Onderbouwing advies 14: Programma voor psychische klachten asielzoekers	22
Onderbouwing advies 15: Beheercommissie	23
Samenstelling adviesgroep en dankwoord	25

Inleiding

Het voornemen van het COA om een asielzoekerscentrum (azc) te vestigen in de voormalige recherschool heeft tot verdeelde reacties van omwonenden van het toekomstige azc geleid. Een meerderheid in de wijk is bezorgd of een groot en permanent azc wel leefbaar is voor de bewoners van dit azc én voor de omwonenden in de buurt. Vervolgens hebben het COA en de gemeente omwonenden gevraagd zitting te nemen in een groep om hen te adviseren hoe om te gaan met de geuite argumenten en gevoelens van zorg.

De adviesgroep is vervolgens geformeerd en bestond aanvankelijk uit 19 leden met een onafhankelijke externe gespreksleider en secretariële ondersteuning gefaciliteerd door de gemeente en het COA. Vijf leden zijn om uiteenlopende redenen uitgestapt.

De adviesgroep heeft na een vijftal intensieve bijeenkomsten een concept opgesteld en deze conceptadviezen verspreid onder de omwonenden. Aan de omwonenden is gevraagd een reactie te geven, vooral om te peilen of er draagvlak is voor de gegeven adviezen. Uit de 50 reacties valt op te maken dat een overgrote meerderheid van de omwonenden de adviezen onderschrijft. Slechts één enkeling neemt afstand van de adviezen en sommigen vinden dat ze nog strikter geformuleerd moeten worden. Deze reacties zijn in het uiteindelijke advies verwerkt.

Voordat het advies aan de gemeente en het COA wordt aangeboden is er ook nog een bijeenkomst gehouden met de fractievoorzitters en/of woordvoerders van de politieke partijen in Zutphen. De adviesgroep wil hen graag horen over de voorgestelde adviezen, mede omdat zij als onze volksvertegenwoordigers een belangrijke stem hebben bij het bepalen van de punten in de bestuursovereenkomst.

Het advies bestaat uit 15 punten, die op onderdelen elkaar raken, maar die toch afzonderlijk worden benoemd. Uit het oogpunt van leesbaarheid is ervoor gekozen de punten eerst kort te benoemen en vervolgens per onderdeel een korte toelichting en onderbouwing te geven. Bij elk onderdeel wordt aangegeven of de betreffende aanbeveling als punt moet worden opgenomen in de bestuursovereenkomst óf niet, en of het dan een specifieke aanbeveling is voor de gemeente dan wel voor het COA.

Ten slotte hecht de adviesgroep er zeer aan, dat niet voetstoots akkoord wordt gegaan met de vestiging van een groot azc aan de Voorsterallee, ook als dat op het eerste gezicht in de huidige bestemming zou passen. De gemeente (en ook het COA) hebben er belang bij dat het nu nog zeer broze draagvlak voor een azc wordt behouden en versterkt. Zowel de gemeente als het COA moeten op een tegemoetkomende wijze omgaan met de eisen en wensen zoals die leven bij omwonenden. De adviesgroep verwacht van de gemeente de bereidheid om hiertoe resultaatgericht te onderhandelen met het COA. En van het COA verwachten wij een bereidheid om de gemeente - en daarmee ons als direct omwonenden - hierin tegemoet te komen.

Zutphen, 16 oktober 2014

Adviesgroep omwonenden azc Voorsterallee

De vijftien adviezen:

1. Hoewel geen advies, zetten we deze toch op de eerste plaats. Asielzoekers zijn welkom en ze zullen door de omwonenden in onze wijk gastvrij worden ontvangen. Wel stellen we een aantal randvoorwaarden om de leefbaarheid van de bewoners van het azc én van de omwonenden veilig te stellen.
2. Er moet een deugdelijke risicoanalyse en een risicoplan komen omtrent veiligheid en leefbaarheid om de risico's in kaart te brengen die asielzoekers, medewerkers binnen het terrein van het azc én de omwonenden lopen. Alleen aan de hand van een deugdelijke risicoanalyse kan een plan gemaakt worden hoe de mogelijke risico's te monitoren en te beperken. Deze risicoanalyse en het aansluitende risicoplan dienen te zijn afgerond vóór het ondertekenen van de bestuursovereenkomst. Als dit advies niet wordt opgevolgd, dan binnen een redelijke termijn van drie maanden vóór de komst van de eerste asielzoekers. Aansluitend aan de risico's die in de analyse genoemd worden, dient de uitgangssituatie vóór de opening gemeten te worden (nulmeting) om na één jaar en daarna jaarlijks te kunnen evalueren wat goed loopt en wat niet.
3. In deze analyse dient het risico van de hoogspanningsleidingen een prominente plaats te krijgen, zowel het stralingsgevaar als het gevaar bij brand of knappen van de leidingen. Er dient aangesloten te worden bij de meest recente richtlijnen van 2003 die de landelijke overheid heeft vastgesteld.
4. De omvang van het azc moet in verhouding staan tot de omvang van de wijk. Er is een nog onbekend kantelmoment wat betreft draagkracht/draaglast bij dit permanente, grote azc dat ligt in een kleine woonwijk. Waar dat kantelmoment ligt zal proefondervindelijk moeten worden onderzocht. Daarom wordt geadviseerd maximaal 400 bewoners op te nemen. Mocht onverhoopt, tegen ons advies in, het aantal asielzoekers toch groter worden, dan moet dat fasegewijs gebeuren met telkens een evaluatie met een 'go' of 'no go' voor de volgende 100. Tevens is de voorgenomen evaluatie over de continuering van het azc na 15 jaar te ver in de toekomst. De voorkeur wordt gegeven aan een evaluatie na 5 jaar, waarmee het centrum een minder permanente statuur krijgt.
5. Er dient een duidelijke afspraak vastgelegd te worden over het maximum aantal asielzoekers om overschrijding uit te sluiten. Dit betekent dat tijdelijke uitbreiding boven dit getal uitgesloten is, óók bij een situatie van overmacht bij een onvoorziene landelijke instroom van asielzoekers. Dit houdt tevens in dat op het terrein niet met tijdelijke oplossingen in de vorm van containers en tenten gewerkt mag worden.
6. Bij duidelijke, permanente en betrouwbaar vastgestelde overlast, die niet door het COA en de gemeente kan worden beheerst, dient het azc te worden gesloten.
7. De samenstelling van het azc moet bestaan uit 80% gezinnen of mensen die samenleven en maximaal 20% uit alleenstaande mannen.
8. De buurt Berkelpark (grenzend aan de Voorsterallee) heeft problemen gekend die met diverse maatregelen getracht zijn te verminderen. Nu deze maatregelen (deels) per 1 september 2014 vervallen, ontstaat er met de komst van het azc een onverantwoorde situatie. De adviesgroep vraagt hiervoor uitdrukkelijk aandacht in de risicoanalyse met

daarop aansluitend duidelijke afspraken voor de buurt en evaluatiemomenten, met de huidige afspraken als basis.

9. In verband met veiligheid en veiligheidsbeleving dient gedurende het eerste jaar het toezicht (politie of anderszins) te worden geïntensiveerd. Indien dit advies niet wordt overgenomen, dient in ieder geval dit toezicht te worden geïntensiveerd als aantoonbaar onevenredig meer incidenten plaatsvinden vergeleken met de huidige situatie. Tevens moet binnen het kader van veiligheid gedacht worden aan aangepaste materiële voorzieningen en aanpassingen.
10. Er dient een zinvolle tijdsbesteding geboden te worden aan de bewoners van het azc. Het gaat hierbij om een vast programma dat structuur geeft aan de asielzoekers. Inzichtelijk dient gemaakt te worden wat het aanbod is aan programma en professionele begeleiding en dat het aanbod is afgestemd op het aantal asielzoekers. Een uitgebreide lijst met voorstellen hoe deze in te richten is door de adviesgroep opgesteld. Uitgangspunt hierbij dient te zijn dat de bewoners van het azc zoveel mogelijk op zelfwerkzaamheid dienen te worden aangesproken. De gemeente, het COA en vrijwilligers verlenen alleen de faciliteiten.
11. Vanzelfsprekend dienen er goede onderwijsvoorzieningen aanwezig te zijn, afgestemd op kleuters, kinderen, jongeren en jongvolwassenen. Het onderwijs dient bij aanvang gegeven te worden in aangepast onderwijs op het terrein van het azc. Het accent dient te liggen op het leren van de Nederlandse taal. Inzichtelijk moet gemaakt worden wat de financiële consequenties zijn van aangepast onderwijs voor asielzoekerskinderen.
12. Er dient een goede klachtenregeling te zijn. Zowel klachten als incidenten dienen geregistreerd te worden en op aanvraag aan een ieder, die daarom vraagt, beschikbaar gesteld te worden.
13. Er dienen maatregelen genomen te worden om de verkeersveiligheid te optimaliseren. De situatie van de Voorsterallee wordt nu al als onveilig ervaren en zal door de toename van voetgangers en ongeofende fietsers alleen maar toenemen. Dit betekent aparte ingangen voor gemotoriseerd verkeer en voetgangers/fietsers. Verder overall goede verlichting. Ten slotte verplichting dat vrachtverkeer van en naar het azc de route neemt vanuit de Kapperallee.
14. Er moet een programma beschikbaar zijn gericht op preventie en behandeling van psychische klachten van asielzoekers.
15. Er dient een beheercommissie ingesteld te worden met tenminste vertegenwoordigers van politie, brandweer, scholen, bewoners azc én omwonenden azc. Dit omwille van transparantie. De omwonenden kiezen zelf wie namens hen in die beheercommissie zitten. In de beheercommissie dienen alle relevante zaken betreffende het azc en de directe omgeving besproken te worden en zij vormt een belangrijk blijvend adviesorgaan voor de gemeente en het COA.

Als overkoepelend advies wordt voorgesteld een boeteclausule op te nemen als partijen zich niet houden aan de afspraken in de bestuursovereenkomst.

Onderbouwing advies 1: Welkom

Bij peiling van de meningen van omwonenden in het Voorsteralleekwartier blijkt dat enkele omwonenden mordicus tegen de komst van een azc zijn en enkelen stellen geen grens aan het aantal en de duur. Een grote meerderheid blijkt helemaal niet tegen de komst van een azc te zijn. Wel stelt deze meerderheid van omwonenden een limiet aan de omvang en de duur. Hiermee is een draagvlak aanwezig voor de vestiging van een azc onder bepaalde voorwaarden. Die voorwaarden gaan vooral over omvang, duur en veiligheid.

De meeste omwonenden zien en horen via de media over de toestroom van asielzoekers en vinden dat Nederland deze mensen moet opvangen. Het is duidelijk dat er voorzieningen voor gecreëerd moeten worden en dit kan betekenen dat asielzoekers (tijdelijk) in je buurt komen wonen.

Het voorstel vanuit de adviesgroep is dat Zutphen kenbaar maakt niet tegen de komst van veel asielzoekers te zijn, maar dat concentratie in één wijk te veel van het 'goede' is. Spreiding in de stad is dan ook het advies.

Onderbouwing advies 2: Risicoanalyse

(Dit onderwerp dient in de bestuursovereenkomst te worden vastgelegd)

Wat is de aanleiding om over een risicoanalyse te beginnen?

Op de voorlichtingsavond van donderdag 11 september 2014 werd de vraag aan de gemeente en het COA gesteld of er een deugdelijke risicoanalyse is gemaakt en of daarvoor plannen bestaan. De bestuurder van het COA antwoordde van wel en noemde als enige punt dat het gebouwencomplex aan de Voorsterallee voldeed aan de eisen. Nu is dit natuurlijk geen deugdelijke risicoanalyse. Het belicht slechts één punt en er wordt alleen gekeken vanuit het belang van het COA en niet vanuit het belang van de omwonenden. En voor deze groep was de avond juist georganiseerd.

Opvallend was dat de gemeente die avond helemaal niets wist te noemen in het kader van een risicoanalyse, alleen dat ze er vertrouwen in hebben dat het COA daar zorgvuldig naar zou kijken. Op de vraag of er plannen zijn een risicoanalyse uit te voeren, werd toen geen antwoord gegeven. Intussen heeft de adviesgroep begrepen dat zowel het COA als de gemeente van plan zijn een risicoanalyse uit te voeren, echter vooralsnog zonder dat duidelijk is afgesproken wat deze analyse inhoudt. De adviesgroep stelt voor hierbij betrokken te willen worden en duidelijke afspraken vooraf te maken. Onderstaand wordt uiteengezet wat de adviesgroep onder een risicoanalyse verstaat.

Wat is een risicoanalyse en wat is het belang ervan?

Een risicoanalyse is een belangrijke eerste stap om risico's te kunnen hanteren. Anders gezegd, als je niet weet welke de risico's zijn, weet je ook niet hoe te handelen om de kans van optreden van dat risico te verkleinen en evenmin wat te doen om het effect van dat risico zo klein mogelijk te maken.

Een voorbeeld van een tekortschietende risicoanalyse met rampzalige gevolgen is de Schipholbrand in 2005. Er was wel in kaart gebracht dat de kans op ontsnappen klein was maar tevoren was niet in kaart gebracht dat de brandweerauto's onmogelijk het terrein op konden rijden omdat ze te groot waren en geblokkeerd werden in de sluispoorten van het centrum. Gevolg: 11 gedetineerde illegalen vonden de dood, 15 gewonden waaronder enkele bewaarders en grote materiële schade.

Allereerst proberen we een duidelijke definitie te geven wat een risicoanalyse inhoudt, zodat iedereen er hetzelfde onder verstaat. We geven eerst een omschrijving en daarna wat voorbeelden. Risicoanalyse is een methode waarbij alle mogelijke risico's in beeld worden gebracht. Het gaat bij het aangeven van risico's om twee aspecten. Het ene aspect is hoe groot de kans is dat een bepaalde gebeurtenis die risico oplevert zich voordoet. Het tweede aspect is wat het effect of het gevolg is als de gebeurtenis zich voordoet. De kans op een bepaalde risicovolle gebeurtenis kan groot of klein zijn en het effect kan minimaal zijn of rampzalig. Bijvoorbeeld: de kans op een dijkdoorbraak in Nederland is klein maar als het zich voordoet is het effect rampzalig. Een ander voorbeeld is dat de kans op verkoudheid groot is in de winter maar het effect op de algemene gezondheid is verwaarloosbaar.

Enkele concrete voorbeelden van risico's voor het geplande azc Zutphen

We geven drie voorbeelden van risico's voor het azc Zutphen, zoals het nu gepland is, dat wil zeggen vernieuwbouw voor ongeveer 750 bewoners en nieuwbouw voor ongeveer 100 bewoners. Er zijn natuurlijk meer risico's te benoemen en de genoemde voorbeelden kunnen

ook uitgebreider worden uitgewerkt. Voorbeeld 1 is een risico gezien vanuit het perspectief van de asielzoekers en medewerkers COA. Voorbeeld 2 is een risico voor zowel omwonenden, asielzoekers en medewerkers COA en voorbeeld 3 is een risico gezien vanuit het perspectief van de omwonenden.

Voorbeeld 1: Risico van de hoogspanningsleidingen. Dit risico is tweeledig: enerzijds de kans op straling en anderzijds de kans van breken van de leidingen door brand of zwaar weer. De kans op straling is aanwezig en kan gesteld worden op 100% onder de hoogspanningsleidingen en afnemend naarmate men verder verwijderd is van de leidingen. Dit kan namelijk exact gemeten worden. De straling heeft zowel gevolgen voor de nieuwbouw als voor de vernieuwbouw. Uit wetenschappelijke literatuur blijkt een gevolg voor kinderen in de vorm van leukemie en een mogelijk gevolg voor volwassenen in de vorm van alzheimer.

Er zijn verschillende recente voorbeelden te geven van knappen van hoogspanningsleidingen ten gevolge van zwaar weer. Ook zijn er branden geweest onder de leidingen die op het nippertje onder bedwang gehouden konden worden. De kans dat een dergelijke gebeurtenis zich voordoet is dus reëel en kan bijvoorbeeld gesteld worden op 5%. Als zich echter een dergelijk voorval voordoet, zijn de gevolgen groot in de vorm van moeilijk te blussen branden en schade aan de omgeving of ernstige brandwonden en mogelijke dood van getroffen.

Voorbeeld 2: Risico van verkeer. De Voorsterallee is recent veranderd in een verkeersluwe weg door het aanbrengen van vluchtheuvels en wegversmallingen. Hierdoor is een gevaarlijke situatie ontstaan voor fietsers omdat gemotoriseerd verkeer moet uitwijken naar de fietspaden en tevens omdat gemotoriseerd verkeer zich vaak niet houdt aan de toegestane snelheid. Deze situatie wordt helemaal gevaarlijk als asielzoekers zich als ongeofende fietsers in dit verkeersbeeld begeven. In het gedeelte tussen de uitgang van het azc en het park (onder de hoogspanningsleidingen) ontbreekt zelfs een voetpad en zullen voetgangers mogelijk gebruik gaan maken van het fietspad. De kans op ongelukken wordt hierdoor als voorbeeld op 10% gesteld, maar de gevolgen kunnen zeer ernstig zijn afhankelijk van de snelheid bij een aanrijding.

Voorbeeld 3: Risico draagkracht van de wijk. De vraag hierbij is bij welk aantal asielzoekers het omslagpunt ligt waarbij de draagkracht of draaglast voor de omwonenden wordt overschreden. Een ongewenste toestand kan ontstaan door een bepaald aantal of door de samenstelling van de bewoners van het azc. Bijvoorbeeld bij overwegend (jonge)mannen leert de ervaring dat de kans op overlast toeneemt, mogelijk nog eens versterkt indien er onvoldoende activiteiten aanbod is voor deze (jonge)mannen. Het effect kan dan zijn dat omwonenden gaan klagen en zich gaan verzetten tegen een azc of dat zij in financiële zin worden benadeeld (effect op waarde onroerend goed).

Wat is het aanbeveling van de adviesgroep

Wij verlangen een wetenschappelijk onderbouwde risicoanalyse door een onafhankelijk bureau volgens een format dat bij dit soort risicoafwegingen gebruikelijk is. Hierbij dienen niet alleen de belangen/risico's van het COA en de gemeente gewogen te worden maar ook van de bewoners en medewerkers van het azc, alsmede het belang/risico's van de omwonenden.

De risicoanalyse dient als basis voor de zogenaamde nulmeting, waarbij de risicopunten gemeten worden vlak vóór opening van het azc. Deze nulmeting dient als basis voor evaluaties na één jaar en daarna.

De risicoanalyse dient te zijn afgerond vóór het ondertekenen van de bestuursovereenkomst. Mocht dit advies niet worden opgevolgd, dan binnen een redelijke termijn van drie maanden voor de opening van het azc.

Welke onderwerpen moeten volgens de adviesgroep zeker worden opgenomen in de risicoanalyse:

1. Hoogspanningsleidingen.
2. Verkeersveiligheid, verkeersintensiteit van en naar het azc.
3. Veiligheid.
4. Milieu (geen afval, behoud landschap op en buiten terrein).
5. Leefbaarheid: draagkracht/draaglast omwonenden in relatie tot overlast.
6. Verveling, spanningen onder asielzoekers.
7. Wederzijdse beïnvloeding bestaande problemen in de buurt Berkelpark (psychiatrie, gebruik van verslavende middelen), de aanwezigheid van Het Mastler (verslaafdenkliniek) en de mogelijk nieuwe problemen bij de komst van het azc (drugshandel, cultuurverschillen).
8. Economische gevolgen voor omwonenden (vooral waardevermindering onroerend goed).
9. Onderwijsvoorzieningen: zowel inhoudelijk als wat betreft ruimte.
10. Wijze van communicatie van en naar het asielzoekerscentrum.

Onderbouwing advies 3: Hoogspanningsleidingen

(Dit advies dient te worden opgenomen in de bestuursovereenkomst als onderdeel van de risicoanalyse).

Hoogspanningsleidingen kunnen breken, geven gevaar bij een brand onder de leidingen en geven een straling aan de omgeving. De belangrijkste punten worden hieronder genoemd:

Breken van de leidingen:

Bij slecht weer is de kans op het breken van de leidingen groot. In Zutphen zijn de hoogspanningsleidingen bij extreem weer op 25 november 2005 gebroken door ijzel en ontstonden er gedurende lange tijd, felle flitsen, grote vuurballen en knetterende vlammen. Dit was pal achter de toenmalige recherschool aan de Voorsterallee. In Zeeland zijn de hoogspanningsleidingen in 2006 gebroken. Bij het breken van deze leidingen kan er kortsluiting ontstaan met als gevolg grote vonkenregens. De kortste afstand van de hoogspanningsleidingen tot het gebouw van het toekomstige azc is ongeveer 22 meter. Hierdoor is het niet ondenkbaar dat bij het breken van deze leidingen deze op het dak van het gebouw terecht komen. Dit geeft gevaar voor de personen die zich op zo'n moment onder of nabij deze leidingen bevinden. Personen kunnen geëlektrocuteerd worden.

Brand in het gebouw:

Bij brand in een gebouw onder de hoogspanningsleidingen of in de directe omgeving van deze leidingen ontstaat er direct, binnen enkele minuten een zeer gevaarlijke situatie. Dit omdat de brandweer niet mag blussen zolang de leidingen niet spanningsvrij zijn gemaakt, en het spanningsvrij maken kost enige tijd. De brand zet zich in deze tijd gewoon door!!! Recent is nog een brand geweest in Almen, waar het tientallen minuten duurde om te mogen blussen omdat eerst de stroom van de leidingen moest.

Binnen de in ons land gevestigde azc's is meerdere keren brand geweest (In o.a. Drachten, Oude Pekela, Utrecht, Dronten, Middelburg, Ter Apel en in het voorheen gevestigde azc in Warnsveld). Dit maakt duidelijk dat brand in een azc een verhoogd reëel risico is.

Er dient een ontruimingsplan te zijn waarbij ontruiming bij brand omschreven staat.

Stralingsgevaar:

Onder hoogspanningsleidingen en in de directe omgeving is straling aanwezig, zogenaamde magnetische velden. Deze zijn meetbaar. Sinds oktober 2005 geldt de rijksregeling dat geen woningen mogen worden gebouwd waar bewoners worden blootgesteld aan straling boven de waarde van 0,4 micro Tesla. Dat het hier deels gaat om al bestaande gebouwen is naar de overtuiging van de adviesgroep geen reden voor ontheffing, daar door de verbouwing een nieuwe situatie ontstaat. De straling is afhankelijk van de stroomsterkte waarvoor de hoogspanningsleiding is ontworpen en het gebruik ervan (bijvoorbeeld in de zomer, winter, avond, nacht). Er zijn door de jaren heen diverse rapporten gemaakt over het gevaar van deze stralingen, waarin een verhoogde kans op leukemie bij kinderen en mogelijk alzheimer bij volwassenen worden beschreven. Er dient aangesloten te worden bij de duidelijke richtlijnen die de landelijke overheid heeft vastgesteld.

In het te vormen azc verblijven gezinnen met kinderen voor langere tijd en spelen kinderen buiten. Langdurige blootstelling betekent voor volwassenen minimaal 14-18 uur per dag, gedurende minimaal één jaar. Voor kinderen ligt dit criterium veel strenger. Daarom wordt ook van een ‘gevoelige’ bestemmingswijziging gesproken door verandering van de doelgroep: het worden voor een deel kinderen en het waren politiemensen in opleiding.

Door deze ‘gevoelige’ bestemmingswijziging dient de gemeente en het COA, als bestuursorgaan, het zogenaamde **voorzorgprincipe** te hanteren. Het voorzorgprincipe houdt in dat overheidsinstanties uit voorzorg haar burgers moet beschermen tegen gevaren. Dit voorzorgprincipe geldt ook voor asielzoekers.

De overheid adviseert gemeenten om zo weinig mogelijk nieuwe situaties te creëren waarbij kinderen langdurig in de nabijheid van hoogspanningsleidingen verblijven. Op dit moment stelt minister Kamp een subsidie van 75% van de kosten van het ondergronds brengen van de hoogspanningsleidingen beschikbaar. Hieruit blijkt dat het om een zwaarwegende, ernstige kwestie gaat. De verblijfsfunctie wordt anders dan bij de recherschool waar personen gedurende enige dagen verbleven en vaak alleen overdag. In het beoogde azc zal de verblijfsduur maanden zijn, dag en nacht.

Het is van groot belang dat er een uitgebreide risicoanalyse m.b.t. leidingbreuken, brand en straling plaatsvindt!

Een meting door deskundigen op het stralingsgebied zal hier plaats moeten vinden. Inschakeling van een technisch en juridisch adviesbureau lijkt hierbij noodzakelijk. Bekend is dat door ‘verkabeling’ onder de grond veel van de genoemde bezwaren verdwijnen.

Onderbouwing advies 4: Omvang en duur azc (Dit advies moet worden opgenomen in de bestuursovereenkomst)

Het beleid van het COA was, tot vrij recent, dat alle azc's een tijdelijk karakter hebben. Hiermee werd ingespeeld op de veranderlijke functie van dergelijke opvangplaatsen gezien de wisselende omvang van het aantal asielzoekers. Tevens werd hierdoor de acceptatiegraad van omwonenden vergroot omdat het azc een tijdelijke functie had en eventuele overlast beperkt zou zijn tot een bepaalde overzienbare periode. Bij voorkeur is in het verleden tevens gekozen voor azc's die niet in de directe omgeving van (grotere) bevolkingscentra liggen, mede om het verzet tegen dergelijke centra te verkleinen.

Tegenwoordig is het beleid van het COA meer gericht op permanente azc's die in elke provincie of grotere regio een soort spilfunctie vervullen. Het COA geeft in een beleidsdocument aan dat deze azc's zich bij voorkeur in de buurt van een woonwijk of in bevolkingscentra bevinden. Deze centra moeten volgens het COA van een behoorlijk omvang zijn. Het COA noemt hier aantallen van 600 tot 1000 of meer asielzoekers. In de beleidsnotitie van het COA staat eveneens dat deze centrale azc's een permanent karakter krijgen, mede om de investeringskosten te rechtvaardigen die hiervoor gemaakt moeten worden.

De voorgenomen start van een azc aan de Voorsterallee is een eerste voorbeeld van dit beleid: een groot en permanent azc in de stad Zutphen. Men kan zich afvragen of dit nieuwe beleid gerechtvaardigd is, immers een klein deel van de Nederlandse bevolking wordt onevenredig belast met de maatschappelijke verantwoordelijkheid voor het vluchtelingenprobleem. De uitdrukkelijke wens van de wijk is dan ook een maximum van 400 asielzoekers voor beperkte duur. Na integratie van het azc in de wijk en evaluatie van de opgedane ervaringen, is er de bereidheid om in de toekomst, onder voorwaarden, over verdere uitbreiding van gedachten te wisselen.

De vraag is welke invloed een dergelijk groot en permanent azc heeft op een relatief kleine gemeenschap. Voor een oriëntatie op aantallen: het gaat om 1135 inwoners in de rustige wijk Voorsteralleekwartier met in totaal 515 huishoudens. Het plan is om 820 asielzoekers hieraan toe te voegen. De verwachting is dat dit zeker invloed heeft op de sfeer, uitstraling en kleur van de wijk. De verwachting is ook dat er een onevenredige toename van diverse soorten overlast zal ontstaan. Het zou naïef zijn dat niet te onderkennen.

Als het gaat om draagkracht/draaglast van de omwonenden dan bedoelt de adviesgroep vooral dat er ergens een kantelmoment ligt waar diverse vormen van overlast nog acceptabel zijn. De graad van acceptatie wordt mede bepaald door de mate waarin de omwonenden de leefbaarheid mede kunnen beïnvloeden. Dat kan op allerlei manieren gebeuren, maar vooral door een bijdrage te leveren in de vorm van vrijwilligerswerk aan de leefbaarheid voor de asielzoekers. Het vraagt dus participatie. Hieraan zijn natuurlijk grenzen, mede omdat onze samenleving in de toekomst meer participatie vraagt in de zorg voor verwanten en buurtgenoten.

Tevens dient onderkend te worden dat het hier gaat om asielzoekers die tijdelijk in het azc verblijven. Bij tijdelijk verblijf zal het engagement tussen asielzoekers en omwonenden minder zijn als bij langdurig verblijf, simpel omdat de tijd en de noodzaak ontbreekt elkaar te leren

kennen. Ervaring is ook dat vrijwilligerswerk in het begin redelijk aangeboden wordt, maar in de loop van de tijd om allerlei redenen afneemt. Bij grote aantallen asielzoekers kunnen dan kritische kantelmomenten ontstaan.

Uitbreiding van het aantal asielzoekers boven de gestelde 400:

- Bespreekbaar na een periode van een half jaar na opening.
- Halfjaarlijks worden maximaal 100 asielzoekers extra toegelaten.
- Er wordt besloten aan de hand van go/no go criteria.
Hierin is het advies van de Beheercommissie leidend.
- Exacte criteria voor de go/no go worden vastgelegd door de Beheercommissie.
- Deze criteria worden 3 maandelijks geëvalueerd door de Beheercommissie.
- Bij voldoen aan de no go criteria wordt gestabiliseerd of teruggegaan naar de voorgaande situatie.
- Minimaal één half jaar na dato is een uitbreidingsverzoek weer bespreekbaar aan de hand van de go/no go criteria.

Vestigingsduur azc

- Initieel voor 5 jaar.
- Verlenging is optioneel onder voorwaarden.
- De noodzaak van voortzetting van het azc dient aannemelijk te zijn.
- Bij aanvang van het vijfde vestigingsjaar vindt een uitgebreide evaluatie plaats.
- De maximale vestigingsduur is 15 jaar.

Belangrijk punt voor de adviesgroep is dat in alle briefwisselingen en afspraken tussen het COA en de gemeente weliswaar gesproken wordt over het aantal en de duur, maar niet over de fasering van instroom. Het ontbreken van afspraken op dit punt biedt ruimte aan de gemeente om hierover duidelijke afspraken te maken in de bestuursovereenkomst in de lijn van de bovenstaande punten. Hiermee worden dus geen afspraken geschonden tussen de gemeente en het COA en wordt naar de stellige overtuiging van de adviesgroep een zorgvuldige instroom beter gegarandeerd.

Onderbouwing advies 5: Uitsluiten van tijdelijke uitbreidingen
(Dit advies moet worden opgenomen in de bestuursovereenkomst)

Het COA heeft een historie van oprichten van in eerste instantie kleinschalige azc's die gedurende een bepaalde tijd uitgebreid worden met noodvoorzieningen vanwege een plotselinge grote toestroom asielzoekers. Als eigenaar van het terrein aan de Voorsterallee kan het COA zonder toestemming van de gemeente dergelijke tijdelijke uitbreidingen realiseren. De adviesgroep is tegenstander van deze tijdelijke uitbreidingen, ook als de gemeente daar formeel niets tegen kan ondernemen. Ze vormen namelijk een extra belasting voor de wijk die toch al de beleving heeft met een te groot azc geconfronteerd te worden. Deze tijdelijke uitbreidingen met noodvoorzieningen als containers en dergelijke geven telkens weer beroering in de wijk, waar juist rust en overzichtelijkheid belangrijke pijlers voor draagvlak moeten zijn.

Onderbouwing advies 6: Consequentie structurele overlast
(Dit advies moet worden opgenomen in de bestuursovereenkomst)

Dit advies spreekt voor zich. Het is een wettelijke bevoegdheid van de burgemeester.

Onderbouwing advies 7: Bevolkingssamenstelling azc
(Dit advies moet worden opgenomen in de bestuursovereenkomst)

De ervaring heeft geleerd dat er grote verschillen zijn tussen de opvang van gezinnen enerzijds en alleenstaande jonge mannen anderzijds. De opvang van gezinnen geeft over het algemeen nauwelijks tot geen problemen, zowel intern als extern. De opvang van jonge mannen des te meer. Hormonen, stress, verveling spelen hierin een rol. Een voorbeeld hiervan (agressie) heeft in Sint-Truiden gespeeld. Toen in het azc Markelo de bewoning van gezinnen naar meer alleenstaande mannen verschoof, ontstonden er problemen rond drugshandel (op het schoolplein), diefstal en seksuele intimidaties. Het centrum werd uiteindelijk na veel overlast gesloten.

Er komen veel alleenstaande mannelijke asielzoekers aan in Nederland en hoe groot de toestroom is valt nooit van tevoren te voorspellen. Echter: als er ingezet wordt op een permanent veilig, leefbaar klimaat voor bewoners en omwonenden is het van groot belang in de bestuursovereenkomst een 'verdeelsleutel' vast te leggen. Een 'verdeelsleutel' waarin gezinnen de grootste meerderheid uit maken.

Als voorbeeld refereert de adviesgroep naar de bestuursovereenkomst over het azc in de gemeente Breda waarin het punt over de bevolkingssamenstelling is opgenomen. De bestuursovereenkomst tussen Breda en het COA geeft overigens ook aan dat over andere punten die in dit adviesrapport genoemd worden, afspraken gemaakt kunnen worden.

Onderbouwing advies 8: Buurt Berkelpark

(Dit advies moet worden opgenomen in de bestuursovereenkomst als onderdeel van de risicoanalyse en vraagt extra aandacht van de gemeente)

De adviesgroep is van mening dat er aandacht dient te zijn voor de mogelijke invloed van het azc op de leefomgeving en dan specifiek voor de buurt Berkelpark. Deze buurt is de afgelopen jaren onder de aandacht geweest als ‘probleembuurt’ binnen de gemeente. De adviesgroep is van mening dat de komst van het azc een negatieve invloed kan hebben op de toch al zo kwetsbare balans in deze buurt.

Motivatie:

- Noordveen is aangewezen door de gemeente Zutphen als een probleemwijk. De buurt Berkelpark is daarvan een onderdeel en eerder benoemd als ‘probleembuurt’ en gelegen aan de Voorsterallee.
De adviesgroep verwijst naar het document ‘Wijkanalyse Noordveen’ van Perspectief (2013), waaruit blijkt dat:
 - de sociale cohesie in deze buurt lager ligt;
 - er sprake is van verschillende etnische groeperingen;
 - er sprake is van een relatief hoog percentage niet werkenden/werkloosheid;
 - er sprake is van een relatief hoog percentage inwoners met schuldhulpverlening;
 - er sprake is van relatief veel klanten bij MEE, Perspectief en Vluchtelingenwerk;
 - er een relatief hoog percentage van onveiligheid heerst onder bewoners;
 - er relatief veel meldingen zijn van huiselijk geweld.

Daarnaast ligt het percentage middelenverslaving hoog in de wijk Noordveen.

De adviesgroep verwijst naar het document ‘Jaarstuk 2013’ van de gemeente Zutphen, waaruit blijkt dat Berkelpark een aandachtsbuurt is voor het versterken van de woonkwaliteit, veiligheid en leefbaarheid.

- Op de website van Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu – Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (www.nationaalkompas.nl) staat in het artikel ‘Druggebruik: Zijn er verschillen naar sociaaleconomische status en etniciteit?’ van juni 2014 het volgende: “Ook vormen asielzoekers, vluchtelingen en illegalen een risicogroep. Uit onderzoek in Utrecht in 2003 blijkt dat deze groepen een aanzienlijke subpopulatie van alle harddruggebruikers vormen.
- Verslavingsproblematiek is in Noordveen relatief hoog (zie o.a. cijfers in de wijkanalyse Noordveen). Verslavingsproblematiek is ook één van de kwetsbaarheden van de buurt Berkelpark. Naast de verslavingsproblematiek speelt ook het verbouwen/telen van cannabis. Dit blijkt uit de gegevens/meldingen bij de politie die de afgelopen periode zijn gedaan door omwonenden.
- In 2009 is er een toewijzingsbeleid van kracht geworden voor de buurt Berkelpark. Dit om de balans in de buurt te herstellen en de problemen in de buurt te doen verminderen.

Het toewijzingsbeleid is ingezet als onderdeel van een pakket van maatregelen. Door de gemeente, Woonbedrijf ieder1, politie, Perspectief Zutphen en bewonerscommissie Berkelpark is geïnvesteerd in de buurt en deze gezamenlijke inzet heeft resultaat gehad. De betrokken partijen hebben echter ook naar elkaar uitgesproken dat zij in de wetenschap zijn dat de behaalde balans wél kwetsbaar is. Per september 2014 is het toewijzingsbeleid gestopt. In de buurt Berkelpark is de behoefte gezamenlijk te komen tot een nieuw (minder intensief) beleid. Dit beleid moet ervoor zorgen dat de buurt niet binnen afzienbare tijd weer afglijdt als de focus ergens anders komt te liggen. De betrokken partijen blijven daarover met elkaar in gesprek. De komst van het azc zal hier een prominente rol in spelen.

De zorg van de adviesgroep is dat gebruikers van middelen elkaar mogelijk kunnen gaan opzoeken: of om samen te gebruiken of om van het middel te worden voorzien. Mogelijk kan dit een negatieve invloed hebben op de kwetsbare balans die nu in de buurt Berkelpark is behaald. Daarnaast kan het uiteraard ook een negatieve invloed hebben op de leefomgeving binnen en buiten het azc.

Kortom: de adviesgroep wil dat de gemeente serieus aandacht schenkt aan:

- Dit risico binnen de risicoanalyse.
- Duidelijke afspraken en evaluatiemomenten, gebaseerd op de huidige afspraken welke zijn gemaakt met de tot nu toe betrokken partijen: de gemeente, Woonbedrijf ieder1, politie, Perspectief Zutphen en bewonerscommissie Berkelpark.
- Duidelijke afspraken en korte lijnen tussen de verschillende professionals. Denk daarbij aan politie, maatschappelijk werk, verslavingszorg, psychiatrische zorg, etc. Het is nodig dat deze partijen gaan samenwerken en niet zich terug trekken binnen eigen professionele kaders. Zodat er oog is voor de zorgvrager én zijn omgeving. Dit om te voorkomen dat de zorgvrager niet de zorg krijgt waar hij/zij recht op heeft, met uiteindelijk de overlast gevolgen voor omwonenden.
- Menskracht en uren, gefinancierd vanuit de gemeente, om het bovenstaande te kunnen realiseren. Denk hierbij aan: uren van Perspectief, uren van politie, etc.

Onderbouwing advies 9: Veiligheid

(Deze aanbevelingen dienen door de gemeente en het COA nader uitgewerkt te worden)

Het begrip veiligheid bestaat zowel rationeel als denkbeeldig. Rationeel kunnen er allerlei berekeningen worden toegepast op een situatie om te bepalen of deze veilig is. Daarnaast is er nog denkbeeldige veiligheid. Iemand kan zich veilig voelen maar het rationeel gezien niet zijn en andersom.

Veiligheid is de mate van afwezigheid van potentiële oorzaken van een gevaarlijke situatie of de mate van aanwezigheid van beschermende maatregelen tegen deze potentiële oorzaken. Veiligheid is een relatief begrip, aangezien niets onder alle omstandigheden volledig zonder gevaar is.

Het bovenstaande omschrijft nauwkeurig de patstelling tussen de initiatiefnemers van het vestigen van een azc in Zutphen en zij die daar hun bedenkingen bij hebben. De initiatiefnemers, het COA in samenwerking met het College, die zonder onderzoek naar de mogelijke gevolgen van het vestigen van een azc de situatie als controleerbaar aanduiden. De omwonenden, zij die bedenkingen hebben, die door het uitblijven van gedegen analyses en daaruit voortvloeiende maatregelen zich aangetast voelen in de veiligheid en leefbaarheid van hun woonomgeving.

De adviesgroep hecht grote waarde aan het handhaven van minimaal de huidige situatie betreffende veiligheid en leefbaarheid in de wijk. De vestiging van een azc zal op een dusdanige manier ingepast moeten worden dat deze situatie blijft voortbestaan. Uiteindelijk zullen ook de bewoners van het azc profiteren van een stabiele verblijfsomgeving.

Als dringend advies wordt gewezen op de noodzaak van gedegen vooronderzoek met betrekking tot de in de, nog uit te werken, risicoanalyse beschreven onderwerpen. Met betrekking tot dit onderzoek dient uitdrukkelijk rekening gehouden te worden met de algemeen geldende wens van de omwonenden voor een azc van beperkte omvang en duur. Ten behoeve van dit onderzoek dient het COA de aan haar bekende informatie betreffende ervaringen, incidenten en andere onregelmatigheden bij overige azc's ter beschikking te stellen. Dit om de efficiëntie van het onderzoek te maximaliseren. Ons heeft informatie bereikt dat, in het kader van een WOB verzoek, deze gegevens momenteel door een overheidsinstantie worden verzameld.

Gelet op de onmiddellijke nabijheid van diverse woonwijken naast het azc en de daaraan gerelateerde gevoelens van onveiligheid onder de omwonenden, ingegeven door bekende onregelmatigheden en incidenten bij de overige azc's, heeft de adviesgroep een aantal dringende aanbevelingen voor de terreinbeheersing en directe omgeving.

- De adviesgroep staat voor een preventieve aanpak. Extra voorzieningen voor handhaving vanaf de opening van het azc zijn gewenst. Om opstartproblemen uit te sluiten, adviseren wij voor een periode van minimaal één maand een personeelsbezetting boven de nominale sterkte op het azc. Zowel voor de dag- als

nachtsituatie zien wij dit als een meerwaarde om op een efficiënte en snelle wijze een goede organisatie neer te zetten. Voor een probleemloze integratie in de wijk is het advies om ten minste voor 3 maanden, en zoveel langer indien noodzakelijk, extra deskundig personeel in te zetten. De nog op te richten Beheercommissie evalueert de actuele status na 3 maanden en brengt een dwingend advies uit over de verdere voortgang van de extra inzet in de wijk

- De stad Zutphen kampt al een aantal jaren met een stijgende tendens van het aantal inbraken en diefstallen. De wijk Noordveen is hierin prominent vertegenwoordigd. Statistisch gezien ligt Zutphen boven het landelijk gemiddelde. Er zijn diverse onderzoeken en artikelen welke bevestigen dat asielzoekers procentueel vaker betrokken zijn bij genoemde delicten, inclusief eerder genoemde drugshandel, als Nederlandse inwoners. Een verontrustend gegeven met de wetenschap dat Zutphen nu al tot de uitschieters in Nederland behoort. Een vergelijking van inbraken met de wereldstad Amsterdam geeft de onthutsende vergelijking dat Zutphen niet veel verschilt in aantal. Aangenomen mag worden dat de cijfers er niet op vooruit gaan met de komst van een azc. Ook hierom is intensivering van het toezicht noodzakelijk.
- De adviesgroep herhaalt haar stelling dat een nulmeting van delicten noodzakelijk is. De Beheercommissie dient criteria vast te stellen met betrekking tot welke toename van delicten acceptabel is ten opzichte van het aantal nieuwkomers. Overschrijding van deze norm dient beantwoord te worden met corrigerende maatregelen.
- Groepsvorming van asielzoekers buiten het azc is niet te voorkomen. Er dient echter extra aandacht te zijn voor samenscholing op gevoelige plekken, zoals de parkeergelegenheid bij de begraafplaats, speelplaatsen, parken, fietstunnels en daartoe uitnodigende gebieden midden in de woonwijken.
- Asielzoekers hebben recht op volledige bewegingsvrijheid. Toch zouden maatregelen genomen kunnen worden om deze bewegingsvrijheid, en dan vooral na 22.00 uur meer te controleren. De adviesgroep doet de suggestie met pasjes te werken zodat duidelijk is wie na 22.00 uur zich buiten het terrein bevindt. In het kader van brandveiligheid lijkt het aannemelijk dat de brandweer ook wil weten wie bij brand op het terrein is en wie niet.
- Tussen 22:00 en 08:00 zijn er (drie) beveiligers aanwezig. Aangezien een beveiligers een preventieve functie heeft en in geval van crisissituaties afhankelijk is van hulpdiensten, is het wenselijk om specifiek getraind personeel voor deze diensten aan te stellen, welke initieel zelfstandig kunnen ingrijpen.
- Een afgesloten hoofdingang, behalve voor voetgangers en fietsers
- De aanwezige afrastering rond het terrein handhaven en voorzien van een groene haag.
- De achteruitgang, calamiteitenpoort, verhogen naar manshoog. Hier wordt veel overheen geklommen om op het terrein te komen.
- Voldoende belichting van het terrein.
- Veel straatverlichting in de omliggende wijken wordt later op de avond gedeeltelijk uitgezet in verband met energiebesparing. Dit resulteert in veel slecht verlichte gedeelten van een wijk. Gelet op de veiligheidsbeleving is dit onwenselijk en zou gedeactiveerd moeten worden.

De adviesgroep realiseert zich dat een aantal aanbevelingen als vrijheidsbeperking kunnen overkomen. De intentie is echter om een gecontroleerde omgeving te bewerkstelligen waar

handhaving relatief eenvoudig is. Dit komt ten goede aan de veiligheid en leefbaarheid in de directe omgeving van het azc. Naast de omwonenden, zijn zeker ook de asielzoekers hierbij gebaat.

Onderbouwing advies 10: Zinnvolle tijdsbesteding
(Dit advies moet in de bestuursovereenkomst worden opgenomen)

Om verveling en daarmee overlast in en buiten het centrum te voorkomen en om de asielzoeker een zo'n goed mogelijk verblijf te bieden is een zinnvolle, bevredigende dagbesteding noodzakelijk. Daarin vraagt het programma voor de groep jonge mannen speciale aandacht. Voor hen zijn uitdaging en activering belangrijk om incidenten te voorkomen.

Naast veel vrijwilligers zijn professionals belangrijk, hetzij om vrijwilligers te begeleiden en taken te coördineren, hetzij om gespecialiseerde activiteiten aan te bieden (bijvoorbeeld: creatief therapeut, sportcoach).

In de beheercommissie zal het aanbod van activiteiten als een vast agenda punt moeten worden gevolgd.

Suggesties voor activiteiten:

- Huishoudelijke taken: schoonmaken, eten koken, boodschappen doen. Technische werkzaamheden. Groenonderhoud.
- Nederlandse les. Inburgering met o.a. aandacht voor omgang tussen Nederlandse mannen en vrouwen, rouwrituelen met het oog op de naastgelegen begraafplaats.
- Werk (met hulp van Het Plein).
- Buddyproject.
- Tennis, schaken, volkstuinen, koken en eten met Nederlanders, handenarbeid, muziek, voetbal (clubs, met financiële ondersteuning vanuit de gemeente).
- Speelruimte en -toestellen voor kinderen zowel binnen als buiten. Bioscoopzaal voor info over geschiedenis, themafilms en ontspanning.
- Hulpaanbod door: individuele vrijwilligers, de ouderenbond, ervaringsdeskundigen (ingeburgerde asielzoekers), De Kompasie.

N.B. Aansluiten bij de kennis en de beroepen van de asielzoekers.

Onderbouwing advies 11: Onderwijs

(Dit advies moet in de bestuursovereenkomst worden opgenomen)

De adviesgroep adviseert met klem dat op korte termijn overleg plaatsvindt met de betrokken onderwijsvoorzieningen in de buurt. Het bericht is namelijk ontvangen dat dit overleg (nog) niet heeft plaatsgevonden en dat er (nog) geen afspraken zijn gemaakt. Dit onderwerp vraagt specifieke expertise, maar de adviesgroep waagt zich toch aan een aantal aanbevelingen die zijn afgestemd met ervaringsdeskundigen binnen het plaatselijke onderwijs.

De kinderen en jongeren van het azc hebben in de startsituatie specifiek onderwijs nodig, gericht op het leren van de Nederlandse taal. Het advies is, vanwege organisatorische en inhoudelijke redenen, de onderwijsvoorziening op het terrein te vestigen. Deze schoolvoorziening dient aangesloten te zijn bij een reguliere school met een team met expertise op dit terrein of dat bijzonder gemotiveerd is deze expertise te verwerven. Voorkomen moet worden dat de kinderen en jongeren verdeeld worden over de reguliere scholen in de startsituatie. Immers, in een groep van 25 kinderen en één keer per week één onderwijsassistent, krijgen deze kinderen niet wat ze nodig hebben en zal het heel lang duren voor ze de Nederlandse taal beheersen en echt kunnen integreren. Ervaring leert dat deze kinderen zich niet veilig voelen in een reguliere groep, waar iedereen alles mee kan doen, begrijpt wat er gezegd wordt, en dit kind als enige niet.

De kinderen zullen waarschijnlijk voor een korte periode van een aantal maanden op het azc verblijven. Hierna zullen ze verhuizen naar een ander azc of andere plaats. Het gaat dus om de eerste opvang van deze kinderen tot het moment dat ze de Nederlandse taal dermate beheersen dat ze in het reguliere onderwijs kunnen worden geplaatst. Tijdens deze eerste opvang hebben de kinderen een onderdompeling nodig in een bad van de Nederlandse taal. Een plek waar ruimte en tijd is om dit aan te bieden.

De gehele Nederlandse taal is nieuw voor ze. De hele dag zal er dus gewerkt, gedaan, gezongen, gelezen, gepraat moeten worden in deze nieuwe taal. Dit kan het beste gebeuren in een veilige setting. Een plek waar niet alleen dit kind de taal niet beheerst, maar waar de andere kinderen in dezelfde situatie verkeren. Dit geeft ze zelfvertrouwen. Naast de Nederlandse taal zullen ook de andere vakken op niveau gebracht moeten worden. Vakken zoals rekenen, lezen, schrijven, spelling, etc. Dit vraagt om aanbod op individueel niveau.

Om dit alles verantwoord te kunnen realiseren dienen ruime financiële kaders aanwezig te zijn en dient duidelijk te zijn wie deze faciliteiten dient te verschaffen.

Onderbouwing advies 12: Klachtenregeling en incidentenregistratie (Dit advies dient te worden opgenomen in de bestuursovereenkomst)

Een goede klachtenbehandeling moet een wezenlijk deel vormen van een goed functionerend azc, zeker in een azc met de beoogde omvang en duur. Immers, bij een groot azc in een woonwijk gelegen kunnen zich op allerlei manieren minder gewenste zaken voordoen. Waar, wanneer en op welke wijze dat zal gaan gebeuren is niet op voorhand te voorspellen. Echter, of deze voorvallen adequaat opgelost gaan worden en of er meer inzicht uit voort kan vloeien wat betreft preventie voor een volgende keer, hangt samen met een goed klachtenbehandelings-systeem.

Allereerst verzorgt het systeem dat omwonenden adequaat en direct geholpen worden als zij een voorval signaleren. Dat geeft veiligheid en vertrouwen. Tevens geeft het systeem inzicht voor de andere wijkbewoners in wat er is gebeurd en hoe het is opgepakt en opgelost. Ook verzorgt het systeem dat de oplossingen dusdanig worden gekozen dat er een preventieve werking uit voortvloeit. En ten laatste verzorgt het systeem dat er een inventarisatie plaatsvindt van alle voorvallen zodat het kan worden gebruikt voor het risicomanagement.

Voor alle duidelijkheid, het gaat hier vooral om klachten van de omwonenden en transparantie hoe deze worden afgewikkeld. Het gaat niet over klachten van asielzoekers. Een analyse van deze klachten zal in de beheercommissie aan de orde komen.

Er moet een mogelijkheid zijn anoniem te klagen. Tevens moet er een garantie zijn op een onafhankelijke afhandeling van de klachten. Heel belangrijk bij de klachtenregeling is beantwoording van de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is.

Naast de klachtenregeling en –registratie is ook de registratie van incidenten (criminaliteit, verkeersveiligheid etc.) belangrijk.

Om een idee te geven hoe een dergelijke incidentenregistratie eruit zou kunnen komen te zien, baseren we ons op de gegevens die door de politie zijn aangeleverd over de wijk Noordveen.

	Diefstal/inbraak woning	Overlast door verwarde personen	Overlast door jeugd
2012	46	18	33
2013	78	36	35

2014 tot oktober	60	21	27
------------------	----	----	----

Onderbouwing advies 13: Verkeersveiligheid

(Dit advies is een aanbeveling voor de gemeente (extern azc) en het COA (intern azc))

De Voorsterallee is recent veranderd in een verkeersluwe weg door het aanbrengen van vluchtheuvels en wegversmallingen. Hierdoor is een gevaarlijke situatie ontstaan voor fietsers omdat gemotoriseerd verkeer moet uitwijken naar de fietspaden en tevens omdat gemotoriseerd verkeer zich vaak niet houdt aan de toegestane snelheid. Deze situatie wordt helemaal gevaarlijk als asielzoekers zich als ongeoefende fietsers in dit verkeersbeeld begeven. In het gedeelte tussen de uitgang van het azc en het park ontbreekt zelfs een voetpad en zullen voetgangers mogelijk gebruik gaan maken van het fietspad.

Er zal dus op het terrein van het azc een voetpad/fietspad moeten komen, om de bewoners van het azc op een veilige manier naar Zutphen te laten lopen/fietsen.

Ook zullen de bewoners van het azc voor boodschappen massaal naar de in Warnsveld gelegen Lidl lopen en fietsen. Op zowel de Voorsterallee als de zeer druk bereden Rijkstraatweg zal men over moeten steken.

De bevoorrading van het azc zal per vrachtwagen geschieden. Omdat de Voorsterallee in een verkeersluwe weg veranderd is, zal er nagedacht moeten worden om bijvoorbeeld het vrachtverkeer tussen de Van de Kapellenlaan en de ingang van het azc aan de Voorsterallee te verbieden. Hiervoor zou de Kapperallee tussen 07.00 uur en 09.00 uur weer normaal opengesteld moeten worden. Een en ander zal in de beheercommissie in overleg met deskundigen moeten worden uitgewerkt.

Onderbouwing advies 14: Programma voor psychische klachten asielzoekers (Dit advies is een aanbeveling voor het COA)

Ter voorbereiding van het vormen van het advies heeft de adviesgroep kennis genomen van het document ‘Regeling Zorg Asielzoekers –Alles over de ziektekostenregeling voor asielzoekers in Nederland’ van het COA, geldend vanaf 1 januari 2009, versie van 2014.

Aanvullend op dit document heeft de adviesgroep de volgende adviezen geformuleerd:

In het document onder punt 10.7.1 Generalistische Basis GGZ wordt op pagina 18 gesteld dat de asielzoeker geen aanspraak kan maken op behandeling van aanpassingsstoornissen en de hulp bij werk- en relatieproblemen. De adviesgroep is van mening dat hulp bij relatieproblemen er wel degelijk toe doet en vergoeding noodzakelijk is.

Motivatie: in het azc verblijft de asielzoeker in een voor hem/haar vreemde en nieuwe omgeving. De asielzoeker heeft een vaak traumatische ervaring doorstaan, waardoor problemen in relationele sfeer kunnen ontstaan. De totale ruimte in het azc is zo gevormd dat iedere asielzoeker 5 m² per persoon tot zijn/haar beschikking heeft. Voor echtparen en/of gezinnen, die in de regel samen worden geplaatst, is deze ruimte naar verhouding groter. Toch blijft het een relatief kleine ruimte wat eventuele relationele problemen kan versterken. Daarnaast speelt de onzekerheid een factor bij de asielzoeker: word ik wel/niet toegelaten in Nederland. Ter preventie van problemen binnen de relationele sfeer adviseert de adviesgroep dat het COA extra maatregelen neemt als aanvulling op het bestaande document ‘Regeling Zorg Asielzoekers – Alles over de ziektekostenregeling voor asielzoekers in Nederland’.

Daarnaast is het advies om minimaal eens per week een inloopspreekuur te houden. Dus geen telefonisch spreekuur.

In het document op bladzijde 7 onder punt 5 (‘Heeft u toestemming nodig als u naar de dokter wilt?’) wordt gesteld dat de asielzoeker gebruik kan maken van een inloopspreekuur op het azc wanneer hij/zij vragen heeft over gezondheid of ziekte. De adviesgroep is van mening dat dit spreekuur gehouden dient te worden door een professional met achtergrond/kennis van de GGZ. De frequentie en vorm van dit inloopspreekuur is niet nader omschreven in dit document en evenmin op de website van het COA (www.coa.nl). Daar wordt gesproken over een regelmatig gehouden inloopspreekuur. De adviesgroep adviseert dit inloopspreekuur minimaal eens per week te houden en gezien de omvang van het beoogde azc waarschijnlijk nog beter dagelijks.

Motivatie: de asielzoeker heeft een moeilijke positie in Nederland. Alles is nieuw en er is veel onduidelijk (o.a. over aanvraag asiel/verblijfsstatus). De asielzoeker heeft een vaak traumatische ervaring doorstaan, waardoor diverse problemen kunnen ontstaan of verergeren.

Om vroegsignalering te kunnen garanderen, daarmee de zorg voor de asielzoeker optimaal te kunnen vormgeven raden we aan dat het inloopspreekuur door een professional wordt gehouden met achtergrond/kennis van de GGZ. Het inloopspreekuur is zo ook gericht op preventieve zorg t.a.v. de zich mogelijk voordoende psychische problematiek(en) van de asielzoeker. Zo wordt de kwaliteit van zorg voor de asielzoeker bevorderd, alsmede het drukken van de ziektekosten. Om de drempel te verlagen voor de asielzoeker om hulp in te schakelen bij gezondheidsproblemen dient in de bestuursovereenkomst te worden opgenomen dat het inloopspreekuur minimaal eens per week plaatsvindt op het azc.

In het preventieprogramma dient gebruik gemaakt te worden van ervaringsdeskundigen. In het document ‘Vragen en antwoorden buurtcomité Voorsterallee’ geeft het COA antwoord op vragen over medische hulp. In het document wordt gesteld dat de ondersteuning van een GGZ-consulent wordt ingezet binnen het azc om enerzijds laagdrempelige zorg te kunnen bieden, zonder de huisarts onnodig te belasten en anderzijds onnodige verwijzingen te voorkomen. De adviesgroep is van mening dat er oog dient te zijn voor de ontwikkeling binnen Nederland met betrekking tot het inzetten van ervaringsdeskundigen.

Motivatie: ervaringsdeskundigen kunnen ondersteuning bieden (vaak gericht op preventie van verdere problematiek) bij vragen van asielzoekers. Zij hebben dezelfde situatie meegemaakt, spreken de moedertaal van de asielzoeker en hebben zo een laagdrempelige aansluiting bij de asielzoeker.

Multidisciplinair werken rondom de zorg (werken met korte lijnen tussen verschillende disciplines).

In het document ‘Vragen en antwoorden buurtcomité Voorsterallee’ en ‘Regeling Zorg Asielzoekers –Alles over de ziektekostenregeling voor asielzoekers in Nederland’ staat de vormgeving van zorg omschreven op het toekomstige azc. De adviesgroep is van mening dat er in de bestuursovereenkomst aandacht dient te zijn voor het multidisciplinair samenwerken van verschillende disciplines.

Motivatie: asielzoekers hebben vaak meerdere problemen op diverse gebieden van de gezondheidszorg. In de documenten is oog voor elke problematiek en de verwijzing/regeling daarvan binnen het gezondheidszorgstelsel in Nederland. Omdat niet alle problemen los van elkaar staan, vindt de adviesgroep het van belang dat er afspraken worden gemaakt rondom een multidisciplinair overleg. In dit overleg staat de kwaliteit van zorg en hulpverlening voor de asielzoekerg voorop. Professionals kunnen zo de zorg optimaal op elkaar afstemmen. Problemen worden eerder aangepakt (vorm van preventie) en dit drukt de kosten ten aanzien van de gezondheidszorg. Voorbeeld van disciplines welke deel kunnen nemen aan dit overleg: medewerker COA, medewerker huisarts (bv. Praktijk Ondersteuner Huisarts) en GGZ-consulent. Op uitnodiging, bijvoorbeeld: maatschappelijk werker, fysiotherapeut, diëtiste.

Onderbouwing advies 15: Beheercommissie
(Dit advies dient te worden opgenomen in de bestuursovereenkomst)

Het COA en de gemeente stellen een beheercommissie in die tot doel heeft de relatie tussen omwonenden en het azc zo transparant en goed mogelijk te laten verlopen. Dit dient een gezamenlijk initiatief te zijn van de gemeente en het COA om het kunstmatige onderscheid op te heffen tussen wat zich afspeelt binnen het terrein en buiten het terrein. De leefomgeving van binnen en buiten beïnvloeden elkaar namelijk wederzijds.

In deze commissie hebben in ieder geval zitting vertegenwoordigers van de omwonenden, gemeente, politie, brandweer, betrokken scholen en de door het COA aan te wijzen diensten die in het Opvangcentrum werkzaam zijn alsmede het lokale COA management. De omwonenden kiezen zelf wie namens hen in de commissie plaats nemen. Ten minste één commissielid is een aanwonende die woont direct grenzend aan het azc in de Voorsterallee of de Van Essenstraat.

De commissie zal in het opvangcentrum bijeenkomen. De vergaderkosten zijn voor rekening van het azc. Het COA is belast met het voorzitterschap van deze commissie.

Tijdens een maandelijks overleg in het eerste jaar en daarna per kwartaal bespreekt de commissie alle relevante zaken betreffende het opvangcentrum, de bij de politie, gemeente en azc binnengekomen meldingen en neemt het besluiten over de uit de risicoanalyse gekomen aanbevelingen alsmede de in advies 4 genoemde evaluatie uitkomsten.

In het openbare orde overleg tussen het COA, de vreemdelingenpolitie, de openbare orde politie en de gemeente worden alle zaken met betrekking tot de risico's van verstoring van de openbare orde binnen en buiten de locatie besproken en gedeeld met de commissie.

Deze commissie moet een belangrijk adviesorgaan voor de gemeente en het COA vormen en zal altijd medebepalend blijven voor het beleid ten aanzien van leefbaarheid, veiligheid en duurzaamheid in en rondom het opvangcentrum.

De beheergroep moet zo spoedig mogelijk in het leven worden geroepen, ruim voor de opening van het azc. Als de beheercommissie is geïnstalleerd, stopt de huidige adviesgroep met haar activiteiten.

Samenstelling adviesgroep:

Marian Aalderink
Annette van der Burgh
Chantal Elskamp
Karen Geerdinck
Arno Groenendijk
Nicolette te Kieft
Ernst Klose
Henny Lodewijks
Marijke Maas
Richard Otterloo
Antoon Rotman
Judith Visser
Monique Wiggman
Marcel Willemsen

Wilco van Dijk
Irene Nuijen
Wilma Mensink

Wijkagent/adviseur van de adviesgroep
Secretariële ondersteuning
Onafhankelijk gespreksleider/ondersteuner adviesgroep

Dankwoord

De adviesgroep dankt de gemeente Zutphen en het COA en voor het verlenen van faciliteiten.
De adviesgroep dankt alle omwonenden voor hun digitale en mondelinge reacties op de conceptadviezen.

